

על "הטרילוגיה של החיים"

פולמוס? מחאות נגד טאבו מיני? אני יודע שלמבקרים לא כל-כך נוח עם התעקשותי לעשות סרטים שאינם עוסקים באקטואליה ושאינן הם אידיאולוגיים (לפחות לא באופן הוולגארי הרווח). אבל אני יודע איזו מחויבות לוחטת לאקטואליות ואיזו דאגה אידיאולוגית מסובכת דחפה אותי לעשות את הסרטים הללו... אילו הקדיש פליני תשומת לב לנדנוד של המבקרים, לעולם לא היה עושה את סרטו היפה "אמרקורד". ה'זמן' של היוצר אף פעם איננו זמן העיתונים. כדי להשביע את רצון עצמו, על היוצר לעבור תמיד כל גבול. גם בעיותיו התרבותיות של היוצר אינן אלו שהמבקרים מזהים על נקלה. אפילו להצגת הארוס בטרילוגיה שלי, אין הפונקציה שהם היו מבקשים להצמיד לה: כלומר, היא איננה תביעה לשחרור היחסים המיניים. לא. למעשה, אם במקרה יתרמו סרטי לצורות הנוכחיות של ה"מתירנות", אדחה אותם. בעצם, אני חושב שהמתירנות הזאת מתוכננת ומתוכנתת בידי אלו הנמצאים בשלטון: מלמעלה, ואז הן מאומצות בידי העם ומעל לכל בידי הצעירים, הנעשים נירוטים בגלל הפחד שלא יעמדו בדרישותיה של החירות הזאת, שניתנה להם.

הטרילוגיה היתה הפרויקט השאפתני ביותר שלי והיא דרשה ממני את תשומת הלב הצורנית האינטנסיבית ביותר ואת המחויבות הסגנונית ביותר. סרט פוליטי-אידיאולוגי הוא עניין קל. הרבה יותר קשה לעשות סרט טהור, המתפתה ליצור פעולה טהורה כמו זו שעשו הקלאסיקונים, להישאר מחוץ לאידיאולוגיות אבל בה-בעת להימנע מאסקיפיזם. ואולם, יותר מ"יסוד" אידיאולוגי אחד נחבא בשלושת הסרטים הללו שעשיתי. העיקרי שבהם הוא הגעגוע לעבר שאותו ביקשתי לשחזר על המסך. מנקודת ראות פנימית, מנקודת ראות שלי, עלי לומר שסרטי "הטרילוגיה של החיים", מייצגים חוויה נפלאה ומקסימה. אבל המבקרים לא היו מסוגלים להבין את משמעותה של החוויה הזאת בשבילי, בנפרד מהתוצאות. בשבילי מייצגת החוויה כניסה אל העבודה המסתורית, הפנימית ביותר של התהליך האמנותי, ניסיון של אונתולוגיה לספר סיפור, לשלבו ביחד עם הענקתו של הקולנועי לסרט הקולנוע, משהו שאפשר היה לראות בקולנוע רק בילדות. וכל זאת בלי להיכנע למסחריות ולסתמיות.

אני ממשיך ללכת בשביל הזה, למרות שהכל שואלים אותי: "מתי תחזור לעשות סרטים כמו שעשית בעבר?"

כמה באמת נחותים הם "האינטרסים הדתיים" ו"האינטרסים הפוליטיים" ביחס לאינטרסים המיניים! לאלה האחרונים יש לפחות אותה איכות של תום, של קדימות לכל התנייה חברתית, שבדרך כלל מורידה מערכם, מוזילה אותם. אבל אפילו רגשי האשמה הנוצרים בצופה הבוחר ללכת ולראות סרט, המתאר באופן חופשי יחסי מין, אפילו זה חופשי הרבה יותר מכל רגש אחר, ולו רק משום שיחסי המין הללו נוגעים בדבר שהאדם מעלה אותם תמיד, באופן כלשהו, מעל לכל השאר.

איל טמפו – 1974

מאיטלקית י.ל.

הטרילוגיה של החיים כוללת את "דקאמרון" (1971), "סיפורי קנטרברי" (1972) ואת "אלף לילה וליילה" (1974)